

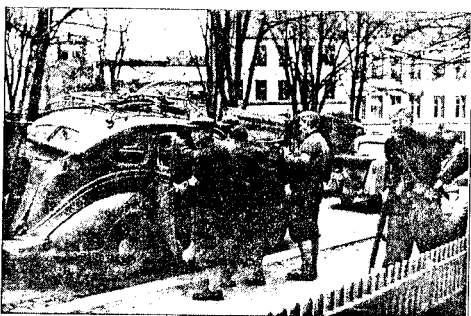
VAKT: Tyskerne hadde kapitulert og freden senket seg over landet, men fortsatt var det behov for vakt i gatene i noen dager fremover. Men hamarsingene tok freden med verdighet.

SØLSUPERN: Radio var forbudt i private hjem under krigen og de som hadde en måtte levere den inn. Etter krigen var radioen noe av det første man hentet tilbake.

HJEM: Kristian Gundersen – senere mangeårig ordfører i Hamar – ble blant andre møtt av datteren Inger da han endelig vendte hjem fra sitt fangenskap på Grini.

SPENNING: Selv ikke i Hamar var alle like begeistret over utfallet krigen. Det tok tid før situasjonen igjen var tilnærmet normal i gatene. Leif Flengsrud (til høyre) og flere med ham måtte være på vakt og bære cupen enda i noen dager.

BA ST: Barn og voksne samlet seg gjerne til bålfeest da blandingsgardinene gikk opp i røyk.

INFORMASJON: Folket hangret etter informasjon – og selvfølgelig var Oslo-Pressen tilgjengelig i folkemengder i Hamar også.

UHELL: Tobakk var mangelvare og når en først var så uheldig å miste et kasse i bakken, var det om å gjøre å sope hver smutt og smule opp igjen. Ingen hjalp til med å rydde, men så var det heller ingen som forsynte seg av lasset...

DA MELDINGEN NÅDDE HAMAR

Hamar Arbeiderblad og Hamar Stiftstidende ble stanset av nazistene 1. juli 1943, men fra samme dag utkom «Hedemarkingen» som en slags nazistisk erstatning av de to avisene. «Hedemarkingen» utkom hver virkedags morgen og kostet fem kroner kvartalet, men det var aldri noen tvil om hvilket ståsted publikasjonen hadde.

2. mai 1945 forkynte avisen i sorg-tunge ordelag over seks spalter på førstesiden: «Adolf Hitler falt på sin kommandoplass i Berlin». Lenger ned på siden bekrefter avisen meldingen om at Mussolini er skutt av partisaner og at «Den heroiske kamp i Berlin fortsetter».

8. mai 1945 var imidlertid tonen brått en annen. Et opprop fra hjemmefronten fikk fremtredende plass på førstesiden der det blant annet het: «Vår kamp er kronet med seir. Norge er attet fritt.» Nede på førstesiden kan vi lese en gripende, men nøktern, beretning om hvordan den tyske kapitulasjonen og freds-budskapet ble mottatt i Hamar. Under tittelen «Da meldingen nådde Hamar» står det å lese:

Fra den årlige morgenstund i går svirret meldinger om at krigen skulde være forbi. De fleste mottok meldingen med reservert ro. Ingen vilde ha opp igjen skuffelsen fra noen dager forut, da ryktene om fred ikke medførte rettighet. Men meldingene tiltok etter hvert i styrke. Redaksjonens telefoner og journalistenes privattelefoner stod ikke stille. Ingen kunne dog gi bekrefteelse på de forlydender som gikk. Noen offisiell melding var ikke utgått.

Ved middagstider begynte folk å samles i gater og på torgene, og tidlig på ettermiddagen var det et yrende folkeliv på Østre Torg. Alle ventet den melding de mente måtte og skulde komme. Spenningen steg stadig. Den ble utløst i og med den tale som den tyske utenriksminister holdt til det tyske folk kl. 13.55, og som ble sendt over Oslo Kringkaster. Dens hovedinnhold var kjent på et øyeblikk og jubelen og stemningen på torg og gater steg til høyder som på vår store nasjonale høytidsdag. På flaggstengene gikk flagg til topps, i gatene yret det straks av småbarn med norske flagg, mange klædt til høytid, ungdommen dro jublende og syngende gjennom gatene, noen med flagg i hendene, andre behengt med små norske flagg og vinfler og emblemer i norske farger. Lastebiler med barn for gjennom gatene, sangen tonet. Folk trykket hverandre i hendene, de mere impulsive omfavnet hverandre, de som tenkte lengre og dypere enn til det rent ytre ved begivenheten tørket gledestårer.

Senere på ettermiddagen kom den norske oversettelse av den tyske utenriksministers tale, da var nyheten for lenge siden ikke noen nyhet lenger.

Utover kvelden bølget folkemassen i gatene som man bare ser den bølge en 17. mai. Jubelen nådde nye høyder da gatebelysningen ble satt på og splittet kveldsmørket som seg inn over byen.

I det store og hele må man si at Hamars befolkning mottok den gledelige melding om at krigen var forbi med verdighet. De ordrer som ordenspolitiet gav ble øyeblikkelig respektert. Alle var på det rene med at henstilling om ro og orden måtte respekteres. Befolkningen gav et eksempel på disiplinert oppførsel, en oppførsel som man ønsker og håper fortsatt vil være ved i de bevegede dager som ligger umiddelbart foran oss.